

Важливість вирішення цих проблем полягає в тому, що формування регіональної політики повинно сприяти не тільки більш повному використанню ресурсного потенціалу території, але й забезпечувати вирішення питань саморегуляції розвитку національної економіки.

Література

1. **Осипов Г.М.** Методические вопросы измерения и оценки эффективности регионального научно-технического потенциала. – Владивосток, 1980. – 42 с.
2. **Духанов В.И.** Проблемы организации науки. – М.: Наука, 1988. – 205 с.
3. **Атаров Н.З., Менахир Н.А.** Научно-технический прогресс – фактор повышения эффективности производства в регионе. – Владивосток, 1980. – 256 с.
4. **Гапоненко А.** Управление НТП в условиях перехода к рынку: новый вызов// Вопросы экономики. – 1991, № 11. – С 39-42.
5. **Концепція** державної регіональної політики (проект)// Регіональна економіка. 1998, № 2. – С. 5-19.

УДК 130.2:712.253

Аспір. А.В. Шлапак – УкрДЛТУ

ДЖЕРЕЛА ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ ТА ЇХ ОСОБЛИВІСТЬ

Проаналізовано структуру надходжень коштів Карпатського національного природного парку в розрізі бюджетного фінансування та спецкоштів. Запропоновані перспективні шляхи збільшення надходжень від власної діяльності.

Doctorate A.V. Shlapak – USUFWT

The sources of financial provision of Carpathian national nature park and their peculiarities

The structure of financial receipt of Carpathian national nature park in the aspect of budget finance and specialists supply is analyzed. The perspective ways of park income increase from the own activity are given.

Природно-заповідний фонд (ПЗФ) України внаслідок кризового стану економіки, дефіциту фінансових ресурсів та відсутності інфраструктурного забезпечення перебуває у вкрай незадовільному стані. Його мережа станом на 1 січня 2003 року становить 7087 територій та об'єктів загальною площею 2718,3 тис.га, що становить 4,5 % від площі території України [3]. Національні природні парки, як одна з категорій ПЗФ загальнодержавного значення, нараховують 12 об'єктів загальною площею 632,1 тис.га, що у структурі ПЗФ становить 22,4 % від його площі та трохи більше 1,0 % від площі України. З кожним роком відсоток заповідних земель збільшується (відповідно до Закону України "Про загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки" до 2015 року площа земель ПЗФ має становити 10,4 % від площі держави), а їх становище в більшості випадків не покращується. Вихід криється в реструктуризації економічного механізму його функціонування, адаптації цінних об'єктів природи до ринкових умов з гарантуванням екологічної безпеки. У структурі економічного механізму ПЗФ особливе місце посідає проблема удосконалення фінансового за-

безпечення. Ще за часів жорсткої планової економіки фінансування ПЗФ завжди здійснювалося за залишковим принципом, тому в умовах ринкової економіки не варто навіть надіятися, що ПЗФ зможе успішно існувати за рахунок державного бюджету. Подальший розвиток ПЗФ повинен ґрунтуватися на обов'язковому залученні його об'єктів у сферу ринкових товарно-грошових відносин та збалансованості фінансування, включаючи фонди екологічного призначення, з необхідними витратами для реалізації заходів, спрямованих на збереження та ефективне використання об'єктів ПЗФ.

Метою цієї роботи є аналіз структури грошових надходжень Карпатського національного природного парку (КНПП) задля пошуку перспективних джерел отримання власних коштів. У роботі використані статистичні та математичні методи.

Карпатський національний природний парк, створений у 1980 році на площі 50,3 тис.га, розкинувся поміж чудових Карпатських гір у центрі Європи. Парк створений з метою збереження, відтворення та ефективного використання природних комплексів та об'єктів, які мають особливу природоохоронну, оздоровчу, наукову, освітню та естетичну цінності. Першочерговим завданням парку є збереження та охорона природи, особливо найбільш великих природних комплексів, об'єктів особливої цінності, рідкісних рослин і тварин, а також культурних ландшафтів з пам'ятками історії і культури, будівель та споруд, які мають етнографічну або архітектурно-історичну цінність. Парк забезпечує раціональне використання і розширене відтворення природних ресурсів.

Для рекреаційних, освітніх, наукових та культурних цілей особливо цінними є сприятливі поєднання природних та культурних ландшафтів Карпатського парку. Кожен куточок Карпат має власну, неповторну красу. Гори ваблять своєю мальовничістю і різноманіттям. Кожна з вершин українських Карпат – г. Говерла (2061 м. н.р.м.), Піп Іван (2020 м. н.р.м.), Ребра (2001 м. н.р.м.), Брескул (1911 м. н.р.м.), Пожижевська (1822 м. н.р.м.), Данцев (1855 м. н.р.м.), Туркул (1937 м. н.р.м.) – є окрасою та гордістю карпатського краю і парку зокрема. Саме тут знаходяться найцікавіші в Українських Карпатах реліктові давньольодовикові елементи рельєфу – двоступінчасті кари, гострі міжкаркові гребені, що сформувались у місцях контакту плейстоценових льодовиків, карові озера, найбільші у Карпатах гірські породи і водоспади.

На живописних схилах Карпатських гір парку бере початок і протікає багато річок, які об'єднуються в річці Прут та західних притоках ріки Чорний Черемош. Крім рік і потоків, на території парку є цінні мінеральні джерела сірководневої води, невеликі озера льодовикового походження, а також хлоридні, вуглекислі, сульфатні та гідрокарбонатні мінеральні води типу "Боржомі", "Нарзану", "Єсентуків".

Багатий і різноманітний рослинний і тваринний світ Карпатського національного парку. У найвищому секторі Українських Карпат, де розташовані надзвичайно цінні з ландшафтно-екологічної, ботаніко-зоогеографічної та природоохоронної точок зору гірські системи, зосереджено більше 200 ендемічних видів і підвидів рослин та 78 видів вищих судинних рослин, які зане-

сені до Червоної книги України. Серед них на особливу увагу заслуговують арніка гірська, рододендрон східнокарпатський, едельвейс альпійський, сон білий, Шафран Гейфеля. Загалом рослинність парку представлена буковими, ялицево-буковими, смереково-ялицево-буковими лісами, зустрічаються угруповання берези та сосни звичайної. Серед чагарників поширені брусниця, чорниця, журавлина, наскельниця.

З метою регулювання природоохоронної, рекреаційної та господарської діяльності парку проведено функціональне зонування його території. У результаті на території КНПП виділяють 4 функціональні зони і 11 підзон:

- Заповідна зона:
 - підзона абсолютної заповідності,
 - підзона строгої заповідності,
 - підзона регульованої заповідності
 - підзона резервної заповідності;
- Захисно-рекреаційна зона:
 - охоронна підзона навколозаповідних територій,
 - захисна підзона;
- Рекреаційна зона:
 - підзона активного (масового) відпочинку,
 - підзона тихого прогулянкового відпочинку і туризму,
 резервна рекреаційна підзона;
- Рекреаційно-господарська зона:
 - підзона міських і сільських ландшафтів,
 - агрогосподарська підзона.

Розглядаючи фінансовий стан парку, потрібно зазначити, що КНПП є бюджетною неприбутковою науково-дослідною установою. Фінансування парку здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, який поділяється на загальний та спеціальний фонди. Поповнення останнього відбувається за рахунок власної діяльності парку; при цьому спеціальні кошти, отримані від надання платних послуг (згідно з Постановою КМ України №1913 від 28.12.2000), зараховуються до складу кошторису (на спеціальний рахунок) на утримання парку і використовуються виключно на фінансування видатків даного кошторису [4].

Бюджетне фінансування Карпатського національного природного парку здійснюється відповідно до щорічно затвердженого виробничо-фінансового плану заходів зі збереження природно-заповідного фонду парку (табл. 1-3). Фінансування здійснюється з трьох джерел: державного бюджету, державних цільових фондів та за рахунок спеціальних коштів.

Фактичне надходження коштів з різних джерел за окремими розділами виробничо-фінансового плану характеризує табл. 1. Загалом у 2002 році для виконання робіт на всіх розділах фактично надійшло 2732,8 тис. грн., що на 1066,0 тис. грн. (164,0 %) більше, ніж у 2001 році і на 1371,5 тис. грн (200,7 %) більше за надходження 2000-го року.

Табл. 1. Динаміка фактичного виконання виробничо-фінансового плану по КНПП, тис. грн.

Назва заходів і робіт	2000			2001			2002			
	Всього	з джерел		Всього	з джерел		Всього	з джерел		
		державний бюджет	спеціальні кошти		державний бюджет	спеціальні кошти		державний бюджет	державні фонди	спеціальні кошти
Роботи, що виконуються сторонніми організаціями	-	-	-	80,0	80,0	-	64,6	-	-	64,6
Науково-дослідні роботи	2,8	2,1	0,7	6,6	5,1	1,5	6,1	3,7	-	2,4
Поширення екологічних знань	2,1	1,1	1,0	6,2	1,8	4,4	17,2	1,4	-	15,8
Лісогосподарські роботи	115,2	108,8	6,4	108,5	94,5	14,0	220,2	177,2	-	43,0
Природозахисні роботи	29,5	17,1	12,4	29,8	22,5	7,3	118,4	26,7	83,0	8,7
Протипожежні роботи	24,0	19,7	4,3	23,6	23,6	-	48,8	41,3	-	7,5
Рекреаційні роботи	37,8	20,4	17,4	47,2	31,3	15,9	79,5	37,2	-	42,3
Охорона тваринного світу	10,2	6,6	3,6	15,8	10,7	5,1	20,3	15,3	-	5,0
Відновлення екосистем	18,9	18,4	0,6	27,1	26,6	0,5	41,0	34,1	-	6,9
Загальновиробничі витрати	509,1	147,0	362,1	471,8	213,0	258,9	956,7	199,6	20,0	737,1
Всього:	749,6	341,2	408,5	816,6	509,0	307,6	1572,7	536,5	103,0	933,2
Утримання служби охорони, апарату управління	611,7	557,2	54,5	850,2	813,0	37,2	1160,1	1052,4	-	107,7
Разом:	1361,3	898,4	462,9	1666,8	1322,0	344,8	2732,8	1588,9	103,0	1040,9

Збільшення загальних сум є результатом збільшення сум за такими розділами заходів та робіт:

- науково-дослідні роботи; організація моніторингу (з 2,8 до 6,1 тис. грн.): придбання матеріалів для лабораторії; закладка та поновлення постійних пробних площ, організація моніторингу; організація еко- та метеопостів; експедиційні та польові дослідження; формування та поповнення гербарію; закладка та утримання ділянок рідкісних видів рослин та ґрунтових розрізів; облаштування феномаршрутів; облік форелі;
- поширення екологічних знань і формування екологічної культури населення (з 2,1 у 2000 році до 17,2 тис. грн. у 2002 році): проведення семінарів, бесід; організація теле- і радіопередач; придбання науково-технічної літератури; підготовка буклетів, листівок, плакатів; організація природоохоронних акцій; виготовлення стендів;

- *лісогосподарські роботи* (з 115,2 до 220,2 тис. грн.): включають різні види рубань;
- *природоохоронні роботи* (з 29,5 до 118,4 тис. грн за рахунок коштів цільових фондів охорони навколишнього середовища): улаштування гребель; ремонт і будівництво мостів, перехідних містків, перепадів, шлагбаумів, підпірних стінок; впорядкування природних джерел, розчистка потоків; розселення мурашників, виготовлення та улаштування штучних гнізд;
- *протипожежні заходи* (з 24,0 до 48,8 тис. грн.): ремонт та утримання доріг протипожежного призначення; придбання протипожежного інвентарю; утримання пожежних сторожів;
- *рекреаційні роботи* (з 37,8 до 79,5 тис. грн.): улаштування зон і місць відпочинку, туристичних маршрутів, оглядових майданчиків, стоянок автотранспорту; благоустрій садиб лісництв; рекламно-інформаційне забезпечення;
- *охорона тваринного світу* (з 10,2 до 20,3 тис. грн.): улаштування годівниць та солонців; створення кормового поля та заготівля кормів; утримання вольєрного господарства; ремонт мисливських стежок та годівниць; огорожа біологічних полян;
- *відновлення екосистем* (з 19,0 до 41,0 тис. грн.): утримання селекційного пункту "Підліснів"; догляд за плантаціями, розсадником, рослинами в теплиці, культурами; підготовка ґрунтів для створення насаджень; посадка і доповнення насаджень та культур; щеплення плодових та укорінення деревних порід;
- *загально-виробничі витрати* (з 509,1 до 956,7 тис. грн.): утримання власного автотранспорту; придбання основних фондів; поточний ремонт виробничих приміщень та утримання адміністративних приміщень; капітальне будівництво; придбання матеріалів, канцтоварів, спецодягу, ремонт інвентарю; комунальні послуги та послуги зв'язку;
- *утримання служби охорони, апарату управління та інших штатних працівників* (з 611,7 до 1160,1 тис. грн.): оплата та нарахування на заробітну плату; витрати на відрядження; придбання форменого одягу;
- *роботи, що виконуються сторонніми організаціями, установами за договорами* (з 40,0 до 64,6 тис. грн.): проект організації території, лісовпорядкування.

У 2002 році з обласного фонду охорони навколишнього природного середовища було виділено 20,0 тис. грн. на придбання основних фондів і 83,0 тис. грн. з державного фонду охорони навколишнього середовища на укріплення берегів р. Прут (улаштування гребель, будівництво підпірних стінок). Загалом з фондів надійшло 103 тис. грн. при запланованих 253,4 тис. грн. (на укріплення річки планувалося виділити 233,4 тис. грн.).

У цілому фактичні надходження як за бюджетними, так і за спеціальними коштами дещо нижчі від запланованих (табл. 2); так, на заробітну плату фактична сума надходжень з кожним роком наближається до планової: якщо у 2000 році відхилення становило 88,2 тис. грн., то у 2001 та 2002 роках воно зменшилось до 31,5 та 9,0 тис. грн. Питому вагу окремих джерел надходжень коштів у загальній сумі КНПП за 2000-2002 рр. характеризує табл. 3.

Відхилення фактичних сум коштів від запланованих по окремих розділах показано в табл. 4. Так, у 2000 році це відхилення перебувало в межах 0,1-7,6 тис. грн.; загально-виробничі витрати були недофінансовані на 137,0 тис. грн. від запланованої суми, а утримання служби охорони, апарату управління та інших штатних працівників – на 42,1 тис. грн. Щодо робіт, які

Табл. 2. Виконання виробничо-фінансового плану заходів збереження природно-заповідного фонду по Карпатському НПП, тис. грн.

Джерела надходжень	2000			2001			2002		
	план	факт	від-хил.	план	факт	від-хил.	план	факт	від-хил.
Державний бюджет	988,8	898,4	-90,4	327,7	1322,0	-5,7	1839,3	1588,9	-250,4
Державні цільові фонди	—	—	—	—	—	—	253,4	103,0	-150,4
Спеціальні кошти	608,9	462,9	-146,0	483,3	344,8	-138,5	1086,7	1040,9	-45,8
Всього надходжень	1597,7	1361,3	-236,4	1811,0	1666,8	-144,2	3179,4	2732,8	-46,6
в т.ч. зар. плата	731,5	643,3	-88,2	924,5	893,0	-31,5	1285,3	1276,3	-9,0

Табл. 3. Питома вага окремих джерел коштів у загальних надходженнях по КНПП за 2000-2002 роки, %

Джерела надходжень коштів	2000		2001		2002	
	план	факт	план	факт	план	факт
Державний бюджет	61,9	66,0	73,3	79,3	57,9	58,1
Державні цільові фонди	-	-	-	-	7,9	3,8
Спеціальні кошти	38,1	34,0	26,7	20,7	34,2	38,1
Всього надходжень	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Табл. 4. Відхилення фактичного фінансування виробничо-фінансового плану від планового по КНПП, тис. грн.

Назва заходів і робіт	2000			2001			2002		
	план	факт	від-хил.	план	факт	від-хил.	план	факт	від-хил.
Роботи, що виконуються сторонніми організаціями	40,0	—	-40,0	40,0	80,0	+40,0	127,5	64,6	-62,9
Науково-дослідні роботи	2,9	2,8	-0,1	6,9	6,6	-0,3	12,0	6,1	-5,9
Поширення екологічних знань	2,2	2,1	-0,1	6,2	6,2	—	20,6	17,2	-3,4
Лісгосподарські роботи	122,5	115,2	-7,3	113,9	108,5	-5,4	235,5	220,2	-15,3
Природоохоронні роботи	30,6	29,5	-1,1	30,8	29,8	-1,0	267,0	118,4	-48,6
Протипожежні роботи	31,6	24,0	-7,6	27,3	23,6	-3,7	50,5	48,8	-1,7
Рекреаційні роботи	37,8	37,8	—	48,0	47,2	-0,8	64,8	79,5	+14,7
Охорона тваринного світу	10,8	10,2	-0,6	15,9	15,8	-0,1	22,6	20,3	-2,3
Відновлення екосистем	19,4	18,9	-0,5	27,1	27,1	—	46,1	41,0	-5,1
Загальнонавчальні витрати	646,1	509,1	-37,0	612,3	471,8	-40,5	1138,5	956,7	-81,8
Всього:	943,9	749,6	-94,3	928,4	816,6	-11,8	1985,1	1572,7	-12,4
Утримання служби охорони, апарату управління	653,8	611,7	-42,1	882,6	850,2	-20,4	1194,3	1160,1	-34,2
Разом:	1597,7	1361,3	-36,4	1811,0	1666,8	-44,2	3179,4	2732,8	-46,6

виконувалися сторонніми установами за договорами, то непрофінансована сума у 40,0 тис. грн. надійшла в наступному 2001 році. Аналогічна ситуація простежується та у 2001 році: відхилення фактичних сум від планових перебуває в межах 0,1-5,4 тис. грн., а за загально-виробничими витратами і утриманням служби охорони такі відхилення становлять 140,5 та 32,4 тис. грн. У 2002 році по розділу "Рекреаційні роботи" зафіксовано перевищення фактичного фінансування понад заплановане на 14,7 тис. грн. за рахунок спеціальних коштів на улаштування зон відпочинку та туристичних маршрутів.

Щодо науково-дослідних робіт, то бюджетне фінансування проводиться на прикладні дослідження згідно з відомчою тематикою.

КНПП має 3 основні джерела надходження спеціальних коштів:

- від рубань, пов'язаних із веденням лісового господарства та інших видів рубань;
- виручка від реалізації посадкового матеріалу;
- доходи від рекреаційної діяльності.

Аналіз надходжень за спецкоштами КНПП (табл. 5) показує, що з 2000 по 2002 роки простежується загальна тенденція до їх збільшення – з 296 тис. грн. у 2000 році до 541,4 тис. грн. у 2001 році та 979,4 тис. грн у 2002 році (у 3,3 раза).

Табл. 5. Надходження спеціальних коштів на фінансування природоохоронних заходів по КНПП за 2000-2002 роки, тис. грн.

Найменування продукції	2000		2001		2002	
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %
<i>1. Від рубань, пов'язаних із веденням лісового господарства, інших видів рубань</i>						
Ліквідна деревина від доглядових рубань та інших видів рубань - всього	262,9	88,8	519,3	95,9	922,8	94,2
в т.ч. - ділова	164,4	55,5	433,2	80,0	657,4	67,1
- дрова	98,5	33,3	83,3	15,4	265,3	27,1
- хмиз	-	-	2,8	0,5	0,1	-
<i>2. Від інших видів діяльності</i>						
Інші види діяльності - всього	33,1	11,2	22,1	4,1	56,6	5,8
в т.ч. - виручка від реалізації насіння	-	-	-	-	-	-
- виручка від реалізації посадкового матеріалу, інше	18,3	6,2	1,0	0,2	41,5	4,2
- доходи від рекреаційної діяльності	8,8	3,0	12,3	2,3	15,1	1,6
- інші види надходжень (оприбутковані надлишки матеріалів, списана кредиторська заборгованість)	6,0	2,0	8,8	1,6	-	-
Всього надходжень	296,0	100,0	541,4	100,0	979,4	100,0

Левову частку спецкоштів по цих роках парк отримує від рубань, пов'язаних з веденням лісового господарства – доглядових рубань (освітлення,

прочищення й прорідження); вибірково-санітарних та суцільно-санітарних рубань; рубань, пов'язаних з реконструкцією, прокладанням кварталних просік, створенням протипожежних розривів, розчищенням ділянок у зв'язку з будівництвом. У результаті проведення таких рубань реалізується ділова деревина, дрова і хмиз (табл. 6).

Табл. 6. Обсяг реалізації ліквідної деревини від доглядових рубань та інших видів рубань, м³

Назва продукції	2000	2001	2002
Ділова деревина	4698	9998	15848
Дрова	7300	8567	17529
Хмиз	-	99	35
Всього	11998	18664	33412

Так, у 2000-му році надходження коштів від рубань становили 262,9 тис. грн., що становить 88,8 % від надходжень зі спецкоштів. У наступні роки надходження зросли до 519,3 та 922,8 тис. грн і становили 95,9 та 94,2 % надходжень спеціальних коштів. Абсолютні суми надходжень зросли за рахунок збільшення обсягів реалізації ліквідної деревини (табл. 6). Щодо ціни продукції, то парк реалізує деревину на франко-основі з середніми відпускними цінами у 2002 році на ділову деревину, дрова і хмиз відповідно 41,48; 15,13 та 2,86 грн. за 1м³.

Іншими джерелами поповнення спецкоштів є кошти від реалізації таких видів продукції та послуг: виручка від реалізації насіння, посадкового матеріалу, а також доходи від рекреаційної діяльності. Питома вага цих надходжень у загальних спецкоштах дуже незначна і становить 11.2, 4.1 та 5.8 % у 2000-2002 роках або ж 33.1, 22.1 та 56.6 тис. грн.

Посадковий матеріал вирощується в національному парку на базі селекційного пункту "Підліснів". Лісонасіннева та селекційна роботи націлені на створення та формування високопродуктивних і біологічно стійких лісових культур і декоративно-чагарникових та плодкових порід для озеленення. Через несприятливі погодні умови (сильні морози тощо) певні культури селекційного парку іноді гинуть, що негативно відзначається і на надходженнях від реалізації (1,0 тис. грн у 2001 році). Якщо ж порівнювати 2000 і 2002 роки, то зазначимо збільшення абсолютної суми надходжень від реалізації посадкового матеріалу з 18,3 до 41,5 тис. грн.

Карпатський НПП є своєрідним природно-рекреаційним комплексом не лише з природними, а й історико-культурними рекреаційними ресурсами. Інтенсивному розвитку усіх видів рекреації тут сприяють гарні кліматичні умови, гірський рельєф, густа мережа стрімких гірських потоків, величезна різноманітність рослинного і тваринного світу. Враховуючи усі чинники та можливість приймати відпочиваючих протягом усього року, доходи від рекреаційної діяльності парку на цей час дещо замалі, та все ж певна тенденція до їх збільшення простежується: 8,8 тис. грн. у 2000 році; 12,3 тис. грн. у 2001 році та 15,1 тис. грн. у 2002 році.

Карпатський НПП відповідно до чинного законодавства сплачує податки, збори та платежі до державного, місцевого бюджетів та загальнодержавних фондів (табл. 7).

Табл. 7. Перерахування податків та зборів по Карпатському НПП за 2001-2002 рр., тис. грн.

Назва податків, зборів та платежів	2001	Питома вага, %	2002	Питома вага, %
1. До державного бюджету України:	34,6	7,4	121,2	15,8
з них: ПДВ	34,6	7,4	120,7	15,7
податок на прибуток підприємств	-	-	0,5	0,1
2. До місцевого бюджету:	112,1	23,9	179,9	23,5
з них: прибутковий податок з громадян	108,4	23,1	175,5	22,9
курортний збір	3,1	0,7	3,7	0,5
за паркування автотранспорту	0,1	-	0,1	-
плата за забруднення (сплата: 30 % до державного і 70 % – місцевого бюджетів)	0,5	0,1	0,6	0,1
3. До фондів:	322,7	68,7	465,1	60,7
з них: пенсійний фонд	273,5	58,3	396,0	51,7
соціального страхування	25,5	5,4	34,8	4,5
страхування від нещасних випадків	1,3	0,3	2,5	0,3
зайнятості	22,4	4,7	31,8	4,2
Усього перераховано	469,4	100,0	766,2	100,0

У 2002 році абсолютна сума усіх податків порівняно з 2001 роком зросла на 296,8 тис. грн. або на 163,2 %. У розрізі окремих видів податків і зборів найбільшу питому вагу як у 2001, так і у 2002 роках становив збір до пенсійного фонду – відповідно 58,3 та 51,7 % від загальних сум перерахувань за відповідні роки, або 273,5 та 396,0 тис. грн. Вагому частку займають прибутковий податок з громадян та ПДВ: у 2002 році вони становили відповідно 179,9 та 120,7 тис. грн. або 23,5 та 15,7 % перерахувань. Парк сплачує курортний збір, збір за паркування автотранспорту та плату за забруднення. Ці суми незначні і перебувають в межах 0,1-3,7 тис. грн. або 0,01- 0,7 % усіх перерахувань.

Карпатський НПП є неприбутковою установою і тому він не є платником податку на прибуток підприємств. Але у 2002 році на звітну дату на рахунок залишився залишок спеціальних коштів у сумі, що перевищує розмір 30 % від оподаткованого прибутку за звітний період. Така сума в розмірі 0,5 тис. грн. була сплачена до державного бюджету.

Висновки

Фінансування Карпатського НПП здійснюється з трьох джерел: державного бюджету, державного фонду охорони навколишнього середовища та за рахунок спеціальних коштів. Фінансування з державного бюджету становило 898,4 тис. грн у 2000 році, 1322,0 тис. грн. – у 2001 році і 1588,9 тис. грн. – у 2002 році, що становить відповідно 66,0; 79,3 та 58,1 % від загальних надходжень. За рахунок спеціальних коштів парку профінансовано видатків на суму 462,9 тис. грн. – у 2000 році, 344,8 тис. грн – у 2001 році і 1040,9 тис. грн. – у 2002 році, що становить відповідно 34,0; 20,7 і 38,1 %. У 2002 році

державним фондом охорони навколишнього природного середовища було виділено 103,0 тис. грн. або 7,9 % загальних коштів.

Левову частку спецкоштів парк отримує від рубань, пов'язаних з веденням лісового господарства, що є нестабільним і неперспективним джерелом отримання коштів для парків. Основним джерелом забезпечення фінансового стану повинні стати надходження від інфраструктури туризму.

Література

1. Бухгалтерські звіти по Карпатському національному природному парку за 2000, 2001, 2002 роки.

2. Заповідна перлина Карпат (путівник по Карпатському НПП)/ Клапчук В.М., Абрам'юк У.М., Гайдук Л.М. та інші. – Коломия: Вид.-поліграф. товариство "Вік", 2001. – 80 с.

3. Леоненко В.Б., Стеценко М.П., Возний Ю.М. Атлас об'єктів природно-заповідного фонду України. – К.: Вид.-поліграф. центр "Київський університет", 2003. – С. 1-3.

4. Постанова КМ України № 1913 від 28.12.2000 "Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися бюджетними установами природно-заповідного фонду".

УДК 504.06

О.М. Яворська – УкрДЛТУ

ЕКОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ЗМІНИ КЛІМАТУ У МІЖНАРОДНОМУ КОНТЕКСТІ

Розглядається роль України у міжнародних договорах щодо питань зміни клімату. Наводиться значення проекту "Ініціатива з питань зміни клімату" для України та політика країни щодо участі у гнучких механізмах Кіотського протоколу.

О.М. Yavors'ka – USUFWT

Ecological Policy Of Ukraine On Questions Changes Of Climate In International Context

The Ukraine role in the international agreements in relation to the climate change questions is considered. Meaning the "Initiative project on the climate" change questions for Ukraine and country politician in relation to participation in the flexible machineries of Kyoto protocol is pointed.

Чимало екологічних проблем носять загальний характер і гостроту. Україну не минули такі глобальні явища як транскордонне забруднення, потепління клімату, нагромадження відходів, особливо токсичних і радіаційних, зниження біологічного різноманіття. Аварія на Чорнобильській атомній електростанції у 1986 році з її величезними медико-біологічними наслідками спричинила в Україні ситуацію, що наближається до рівня глобальної екологічної катастрофи.

При формуванні національної екологічної стратегії повинні бути враховані стан виконання і перспективи розвитку міжнародних зобов'язань і співпраці, оцінки громадськістю, європейською та міжнародною спільнотою результативності природоохоронної діяльності в Україні за минуле десятиріччя, досвід виконання національних екологічних програм, у тому числі з міжнародною допомогою, можливості нарощування потенціалу гармонізації життєдіяльності суспільства і переходу до сталого розвитку [1].